

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*кафедра соціальних та економічних дисциплін,
факультет № 2*

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни *Економічно-облікова аналітика*
обов'язкових компонент

освітньої програми *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
071 Облік і оподаткування (Облікова аналітика)

Харків 2023 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 30.08.2023 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
Протокол № 7 від 29.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін

Протокол № 7 від 29.08.2023 р.

*Розглянуто на засіданні кафедри соціальних та економічних дисциплін
(протокол від 29.08.2023 р. № 7)*

Розробники:

1. завідувач кафедри соціальних та економічних дисциплін, кандидат економічних наук, доцент Ткаченко Сергій Олександрович
2. доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін, кандидат економічних наук, доцент Петченко Марина Валентинівна

Рецензенти:

1. професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, кандидат економічних наук, професор Глущенко А.С.
2. доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент Павленко Н.В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
1. Предмет і методологічна база економічно-облікової аналітики	9	2	-	2	-	5	усне опитування
2. Статистично-аналітичне спостереження	13	4	-	4	-	5	тести
3. Зведення і групування даних	9	2	-	2	-	5	письмова робота
4. Абсолютні, відносні, середні величини та показники варіації	13	4	-	4	-	5	тести
5. Індекси та ряди динаміки	9	2	-	2	-	5	усне опитування
6. Статистика ефективності	18	4	-	4	-	10	письмова робота
7. Аналітика основних та оборотних активів	18	4	-	4	-	10	усне опитування
8. Аналітичні основи ринкової кон'юнктури	13	4	-	4	-	5	письмова робота
9. Аналітика чисельності та продуктивності трудових ресурсів	18	4	-	4	-	10	тести
Всього за семестр:	120	30	-	30	-	60	залік

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1: Предмет і методологічна база економічно-облікової аналітики

Практичне заняття: Предмет і методологічна база економічно-облікової аналітики.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності аналітики, економічної аналітики, статистики, економічно-облікової аналітики, їх предмету та завдання; засвоїти знання щодо принципів аналітичного діяльності, методичних прийомів і способів економічно-облікового забезпечення, а також етапів дослідження.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Предмет статистики та економічно-облікової аналітики.
2. Категоріальний апарат економічно-облікової аналітики.
3. Статистична та економічно-облікова методологія.

Література: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 14, 17, 25, 29, 38, 50, 51, 52, 53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом усного опитування:

Предмет економічно-облікової аналітики. Поняття аналітики, економічної аналітики, статистики, економічно-облікової аналітики. Предмет та завдання економічно-облікової аналітики. Принципи аналітичної діяльності та економічно-облікової аналітики. Історія становлення та розвитку обліку, первинної реєстрації фактів, нагромадження масових даних, статистики та аналітики. Категоріальний апарат економічно-облікової аналітики. Облікова інформація в бухгалтерському, фінансовому, управлінському обліках. Стадії облікової інформації. Вимоги до економічно-облікової інформації. Стратегічна, тактична, оперативна, синтетична, аналітична інформації. Формування економічно-облікової інформації. Канали обміну інформації. Первинна облікова інформація. Поточна облікова інформація. Результативна облікова інформація. Результативна економічна інформація. Категорії: ознака, варіація, закономірність, статистична сукупність, система показників. Метричні та неметричні шкали. Статистична та економічно-облікова методологія. Поняття економічної, статистичної, облікової методології. Методичні прийоми і способи економічно-облікового забезпечення. Етапи статистичного і економічно-облікового дослідження.

2. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. За наведеними показниками провести розподіл ознак на кількісні та якісні: стаж роботи, стать, рівень освіти, вага, дохід, звання, професія, площа житлового приміщення, ціна товару, галузь.

Завдання 2. При анкетуванні здобувачів вищої освіти університету передбачено тільки два варіанти відповіді: «до 20 років» і «20 років і більше». Якою буде ця ознака?

Завдання 3 Назвіть вид запропонованих ознак: рівень освіти (початкова, загальна середня, не повна вища, вища), рівень кваліфікації, звання.

Завдання 4. Зазначте які показники за ознакою часу використовуються у формах бухгалтерської та фінансової звітності.

3. Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Функції економіко-облікової аналітики в системі управління.
2. Характерні риси статистичної сукупності та її елементи.
3. Етапи аналітичного дослідження.
4. Історія становлення аналітики та її види.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття. Видача завдань для самостійної роботи.

Тема № 2: Статистично-аналітичне спостереження

Практичне заняття: Статистично-аналітичне спостереження.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо статистично-аналітичного спостереження, визначення його об'єкту, одиниці та завдань; засвоїти знання щодо форм, видів і способів проведення статистично-аналітичного спостереження та складання відповідних планів, а також видів контролю для виявлення і усунення допущених помилок.

Кількість годин: 4.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Перший етап дослідження – статистично-аналітичного спостереження.
2. Форми, види і способи його проведення.
3. Програмно-методологічні питання статистично-аналітичного спостереження.
4. Організація звітності. Помилки спостереження.

Література: [1, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 11, 23, 26, 38, 50, 51, 52, 53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

2. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Проводиться обстеження інвестиційної привабливості Казенного науково-виробничого об'єднання «Форт» МВС України.

Визначте:

- а) мету спостереження;
- б) об'єкт спостереження;
- в) одиницю сукупності;
- г) одиницю спостереження.

Завдання 2. Складіть перелік запитань, що входять до програми спостережень:

а) опитування здобувачів вищої освіти Харківського національного університету внутрішніх справ щодо орієнтації навчального процесу на практичну діяльність;

б) вибіркового обстеження бюджету м. Вінниця;

в) облік кредитних операцій в комерційних банках.

Завдання 3. Складіть проект статистично-аналітичного формуляру для обстежень:

а) поточного обліку внутрішньо переміщених осіб;

б) опитування курсантів різних курсів та форм навчання щодо якості читання лекцій із загальноосвітніх та спеціальних дисциплін з урахуванням віку, статі респондентів, їх вимог та побажань;

в) поточного обліку клієнтів комерційного банку, що має з'ясувати їх статус (юридична чи фізична особа), вид діяльності, юридичну та фактичну адресу, рівень платоспроможності, гарантії та поручительство, цільове використання кредитів.

Завдання 4. Визначте місце, час та органи проведення статистичних спостережень:

а) опитування учасників виробничо-торговельного ярмарку, який проводиться з 1.08. 2023 до 15.08.2023 року;

б) реєстрація внутрішньо переміщених осіб здійснює структурний підрозділ з питань соціального захисту населення за місцем фактичного проживання або до уповноважена особа, що визначена виконавчими органами сільських та селищних рад, в період з 01.01. по 30.12.2023 р.

в) облік доходів громадян та джерел їх надходжень, що здійснюється податковими інспекціями за підсумками календарного року.

3. Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Роль статистично-аналітичного спостереження у прийнятті управлінських рішень.

2. Застосування статистично-аналітичного спостереження у наукових дослідженнях.

3. Аналіз статистичних даних як інструмент планування у підприємстві.

4. Статистична аналітика: прогнозування та прийняття управлінських рішень.

5. Системи статистичної звітності: порівняльний аналіз міжнародного та національного підходів.

6. Автоматизація та цифрова трансформація статистичної звітності.

7. Статистична звітність як інструмент моніторингу та контролю.

8. Проблеми конфіденційності та захисту даних у статистичній звітності.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема №3: Зведення і групування даних

Практичне заняття: Зведення і групування даних.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності та видів статистичного зведення, групування, завдання, які розв'язуються за їх допомогою; засвоїти знання щодо методологічного інструментарію для вибору групувальних ознак досліджуваного об'єкту та утворення відповідних груп.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Суть, організація і техніка статистичного зведення.
2. Методологічні аспекти групування та їх основні види і завдання.
3. Принципи вибору групувальної ознаки та утворення груп.
4. Ряди розподілу. Вторинне групування. Статистичні таблиці.

Література: [2,3,4,8, 13, 19, 23, 26, 37, 45,46, 50, 51, 52,53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять з теми: зведення, зведення статистичних даних, групування, первинне групування, вторинне групування, аналітичне групування, просте групування, структурне групування, комбіноване групування, інтервал, відкриті інтервали, закриті інтервали, статистичний ряд розподілу, варіанта, частота, статистична таблиця, таблична форма.

2. Виконання письмової роботи за варіантами:

Варіант 1.

1. Поняття «зведення» та основні завдання, які вирішуються за допомогою застосування аналітичного зведення.

2. Види групування.

Варіант 2.

1. Поняття «групування» та функції групування аналітичних даних.

2. Види інтервалів.

Варіант 3.

1. Класифікація ознаки за роллю у взаємозв'язку з різними явищами.

2. Елементи варіаційних рядів та їх зміст.

Варіант 4.

1. Види зведення.
2. Поняття «статистичного розподілу ряду». Статистичні таблиці.
3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. На підставі наведених даних у таблиці здійснити типологічне групування підприємств регіону за ознакою «галузь промисловості» (енергетика, легка промисловість, харчова промисловість, машинобудування, хімічна). Визначити: обсяг реалізованої продукції для кожної галузі; відсоток виконання плану в цілому для галузі; питому вагу реалізованої продукції (за планом та фактом) для кожної галузі. Результати зобразити у табличній формі та зробити висновки.

Таблиця 1. Вихідні дані

№	Підприємство	Обсяг реалізованої продукції (послуг), млн. грн.	
		за планом	фактично
1	Кондитерська фірма	17,8	24,1
2	Фармакологічний комбінат	25,7	28,2
3	Швейна фабрика	6,6	6,6
4	ТЕЦ	136,0	131,0
5	Автобусний завод	245,0	159,0
6	Консервний завод	41,0	56,0
7	Бавовно-прядильний комбінат	38,0	36,4
8	Взуттєва фабрика	145,4	140,9
9	ГЕС	114,6	105,0
10	Хлібозавод	69,7	69,2
11	Олієжировий комбінат	37,8	38,8
12	Комбінат побутової хімії	17,9	18,9
13	Інструментальний завод	49,3	40,0
14	Лакофарбовий завод	20,8	20,9
15	Завод безалкогольних напоїв	6,0	7,0
16	Тракторний завод	336,0	315,8
17	М'ясокомбінат	88,6	90,4
18	Трикотажна фабрика	11,9	12,9
19	Завод мінеральних добрив	31,9	40,7
20	Молокозавод	33,6	28,5

3. Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Роль зведення та групування даних у вивченні та прогнозуванні макроекономічних явищ.

2. Використання алгоритмів кластеризації для зведення і групування даних в правоохоронній діяльності.

3. Ділова аналітика: вплив групування даних на стратегічне управління.

4. Роль зведення і групування даних у виявленні економічних злочинів та прогнозуванні правопорушень.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 4: Абсолютні, відносні, середні величини та показники варіації

Практичне заняття: Абсолютні, відносні, середні величини та показники варіації.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності та призначення абсолютних відносних, середніх величин і показників варіації, сформулювати практичні навички їх застосування.

Кількість годин: 4.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Види і функції узагальнюючих показників.
2. Абсолютні величини.
3. Відносні величини. Форми вираження і види відносних величин, способи їх обчислення.
4. Суть і види середніх величин. Способи їх обрахування.
5. Поняття варіації та її головні показники.

Література: [2, 3, 4, 8, 10, 23, 26, 35, 36, 37, 45, 46, 52,53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

2. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. На підставі наведених даних в таблиці визначте абсолютні та відносні показники відхилення, питому вагу статей у балансі установи, отримані результати занесіть до таблиці та обґрунтуйте.

Таблиця. Вихідні дані

Показник	2021 р.	Питома вага	2022 р.	Питома вага	Відхилення 2022/2021	
					Абсолютне	Відносне
Необоротні активи	8654		9876			
Виробничі запаси	799		820			
Незавершене виробництво	198		180			
Готова продукція	176		214			
Товари	32		44			
Оборотні активи	1980		1799			
Баланс						

Завдання 2. На підставі наведених даних у таблиці провести розрахунки: загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання; середньоарифметичний обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) у розрізі суб'єктів господарювання та часового періоду (років); визначити питому вагу кожного суб'єкту господарювання у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) країни у розрізі часового періоду (років). Отримані результати занести до таблиці.

Таблиця. Вихідні дані (тис.грн)

Показник	2020 р.	Питома вага	2021 р.	Питома вага	2022 р.	Питома вага	Всього	Середнє значення
Підприємство 1	234567,9		23678,8		19897,2			
Підприємство 2	10765,2		9098,7		9076,9			
Підприємство 3	13786,1		14876,7		15876,7			
Підприємство 4	7865,1		8765,3		7897,5			
Всього								
Середнє значення								

Завдання 3. На підставі наведених даних у таблиці провести розрахунки модальної ставки депозиту та її варіаційний розмах:

Показники	Банк 1	Банк 2	Банк 3	Банк 4	Модальна ставка	Варіаційний розмах
Депозитна ставка, %	5	2	10	10		

Завдання 4. На підставі даних таблиці провести розрахунок показників: середній показник розкриття справ з економічної злочинності двох підрозділів; розмах варіації по двом підрозділам; показники варіації (середнє лінійне відхилення, середнє квадратичне відхилення, середній квадрат відхилень (дисперсія))

Таблиця. Показники продуктивності розкриття справ економічних злочинів двох підрозділів

Особи	Кількість розкритих справ за місяць	
	Підрозділ 1	Підрозділ 2
1.	5	1
2.	3	8
3.	8	5
4.	12	10
Разом ($\sum X$)		

3. Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Абсолютні і відносні величини та їх застосування в економіці.
2. Аналіз показників варіації: інтерпретація та приклади.
3. Порівняльний аналіз показників варіації у різних сферах підприємництва.
4. Співвідношення середніх величин і показників варіації у економічно-облікових дослідженнях.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 5: Індекси та ряди динаміки

Практичне заняття: Індекси та ряди динаміки.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності статистично-аналітичних індексів, рядів динаміки, їх видів і ролі у економічній, фінансовій та облікових сферах, а також сформулювати навички щодо їх побудови та розрахунку.

Кількість годин: 2.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття статистично-аналітичних індексів, їх види і роль у економічних розробках.
  2. Індивідуальні індекси.
  3. Зведені індекси. Агрегатні та середні.
  4. Структурні зрушення. Визначення оцінки впливу окремих факторів на результат.
  5. Поняття про ряди динаміки.
  6. Види рядів динаміки.
  7. Аналітичні та середні показники ряду динаміки.
- Література:* [2, 3, 4, 13, 23, 26, 34, 35, 38, 45, 46, 49 50-53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом усного опитування:

Поняття статистично-аналітичних індексів, їх види і роль у економічних розробках. Відмінність індексів від інших відносних величин. Завдання, які розв'язуються за допомогою індексів. Критерії класифікації індексів. Обчислення індексів. Система умовних позначень, за допомогою яких будують і записують індекси. Індивідуальні індекси – поняття, види та методика розрахунку. Зведені індекси – поняття та види. Агрегатні та середні індекси, їх зміст та методика розрахунку. Структурні зрушення. Визначення оцінки впливу окремих факторів на результат. Метод порівняння показників у розрізі окремих країн, економічних районів, міст, підприємств, установ. Територіальний індекс та принципи його побудови. Поняття про ряди динаміки. Аналіз соціально-економічного розвитку. Інформаційна база для проведення аналізу. Обов'язкові елементи рядів динаміки. Рівень ряду динаміки та правила його побудови. Види рядів динаміки. Величини рівнів динамічного ряду. Моментні та інтервальні ряди динаміки, їх характеристика та напрям застосування. Ряди абсолютних, відносних, середніх величин. Повні та неповні ряди. Одновимірні та багатовимірні ряди.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. На підставі даних наведених у таблиці провести розрахунки щодо визначення індивідуального індексу ціни фізичного обсягу продукції та товарообороту.

Таблиця. Вихідні дані

Показник	2020 рік		2022 рік	
	Ціна, грн	Кількість, од.	Ціна, грн	Кількість, од.
Товар	100	5	200	10

Завдання 2. За даними таблиці провести розрахунки зведені індекси загального обсягу виробництва продукції (зведений індекс загального обсягу продукції, індекс цін, індекс фізичного обсягу). Зробити висновки.

Таблиця. Вихідні дані.

Вид продукції	базисний період		звітний період	
	Ціна, грн	Кількість, од.	Ціна, грн	Кількість, од.
Товар I	75,00	120	80	100
Товар II	88,00	60	90	80
Разом				

Завдання 2. За даними таблиці про щомісячний обсяг наданих послуг та послуг в державній установі провести вирівнювання динаміки методами: укрупнення періодів, плинної середньої.

Таблиця. Вихідні дані.

Місяць	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Обсяг наданих робіт та послуг	130	140	154	164	175	180	189	195	208	216	224	227

3. Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Роль і значення статистично-аналітичних індексів при фінансовому аналізі підприємства, установи.

2. Аналіз та порівняння різних статистично-аналітичних індексів у наукових дослідженнях.

3. Ефективність використання статистично-аналітичних індексів у прогнозуванні економічних та соціальних явищ.

4. Застосування рядів динаміки в економічному аналізі та прогнозуванні.

5. Використання рядів динаміки для аналізу соціальних та демографічних процесів.

6. Використання рядів динаміки в управлінні кадрової політики.

7. Використання індексів та рядів динаміки в бухгалтерському та фінансовому обліках.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 6: Статистика ефективності

Практичне заняття: Статистика ефективності.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо змісту основних понять та показників ефективності, суспільного виробництва, економічного ефекту, витрат, собівартості, валового внутрішнього продукту, валового національного продукту, національного доходу, а також сформулювати навички щодо застосування методологічного інструментарію для проведення розрахунків та визначення рівня ефективності.

Кількість годин: 4.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Система показників оцінки ефективності суспільного виробництва.

2. Система показників ефективності виробництва.

3. Макроекономічні показники ефективності.

4. Показники витрат і собівартості продукції.

5. Аналіз витрат і собівартості продукції.

Література: [6, 8, 9, 10, 14, 17, 18, 19, 21, 25, 29, 30, 32, 40, 45, 46, 50-53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом виконання письмової роботи за варіантами:

Варіант 1.

1. Класифікація видів економічної ефективності.
2. Валовий внутрішній продукт та його види
3. Інвестиційні витрати.

Варіант 2.

Показники економічної ефективності виробництва.

2. Валовий внутрішній продукт за методом доходів.
3. Операційні витрати.

Варіант 3.

1. Система показників для визначення соціальної ефективності суспільного виробництва.

2. Валовий внутрішній продукт за методом витрат.
3. Фінансові витрати.

Варіант 4.

1. Частинні показники суспільної ефективності.
2. Класифікація показників собівартості.
3. Показники для аналізу стану і прогнозування соціально-економічної ситуації в країні.
2. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. На підставі наведених даних однієї із розвинутих країн світу (в млрд. од.нац.валюти):

1. Особисті споживчі витрати - 2156.
2. Амортизація - 399.
3. Експорт – 426.
4. Імпорт- 345.
5. Непрямі податки – 289.
6. Державні закупки товарів та послуг – 705.
7. Валові приватні внутрішні інвестиції – 610.

Проведіть розрахунки щодо визначення:

- а) внутрішнього валового продукту за витратами;
- б) чистого валового продукту;
- в) національного доходу.

Завдання 2. На підставі наведених даних країни (млн. грош.одиниць):

1. Заробітна плата - 3478.
2. Експорт - 2100.

3. Державні витрати – 2400.
4. Відсотки на капітал -457.
5. Рента – 189.
6. Чисті інвестиції – 760.
7. Трансфертні платежі - 1600.
8. Витрати споживачів – 5700.
9. Імпорт – 1900.
10. Амортизація – 456.
11. Непрямі податки – 1981.
12. Податок на прибуток підприємств – 1900.
13. Податок з доходів фізичних осіб – 456.
14. Дивіденди – 291.
15. Дохід від приватної власності – 956.
16. Дохід від інших видів діяльності – 678.
17. Нерозподілений прибуток - 500

Проведіть розрахунки внутрішнього валового продукту за методами доходів та витрат

Завдання 3. На підставі даних наведених у таблиці проведіть розрахунки загального індексу собівартості продукції та суму економії коштів за рахунок зниження собівартості продукції

Таблиця. Вихідні дані про виробництво і собівартість продукції

Показник	Собівартість 1 одиниці, грн		Вироблено продукції, одиниць
	базисна	звітна	
Товар 1	1100	1250	70
Товар 2	980	760	50

3. Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Економічна ефективність як ключовий фактор у підприємстві та установах.
2. Сучасні підходи до вимірювання економічної ефективності підприємств та державних установ.
3. Співвідношення економічної та соціальної ефективності в управлінні.
4. Суспільне виробництво та ресурсна ефективність.
5. Показники рівня життя в різних країнах: порівняння та аналіз.
6. Динаміка внутрішнього валового продукту в розрізі областей за останні 5 років (Харківська область, Вінницька область, Полтавська область та інші на вибір).
7. Зв'язок між показниками собівартості продукції (робіт, послуг) та ціноутворення.

III. Заключна частина заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 7: Аналітика основних та оборотних активів

Практичне заняття: Аналітика основних та оборотних активів.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності основних засобів, оборотних активів, фінансових результатів, їх структури та основних завдання аналітичних досліджень за напрямками, а також сформувати навички щодо практичного застосування відповідних показників ефективності.

Кількість годин: 4.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Аналітика ефективності використання основних засобів.
2. Аналітика ефективності використання оборотних активів.
3. Аналітика ефективності фінансової діяльності.

Література: [8, 9, 19, 20, 21, 22, 25, 27, 35, 40, 44, 46, 49, 50-53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом усного опитування:

Аналітика ефективності використання основних засобів. Засоби виробництва та їх складові. Завдання аналітичних досліджень основних засобів. Структура і склад основних засобів. Амортизація та методи її розрахунку. Види вартісної оцінки основних засобів. Загальні та індивідуальні показники ефективності використання основних засобів. Аналітика ефективності використання оборотних активів. Поняття оборотних активів та їх структура. Система показників ефективності використання оборотних засобів та методика їх розрахунку. Аналітика ефективності фінансової діяльності. Поняття фінансової діяльності, фінансової діяльності держави фінансової діяльності підприємства. Фінансовий механізм та його складові. Фінансові методи та фінансові вимоги. Основні завдання аналітики щодо фінансової діяльності. Система показників ефективності фінансової діяльності.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Виробниче підприємство ввело у грудні 2022 року в експлуатацію виробниче устаткування, первісна вартість якого становить 30000 грн. Ліквідаційна вартість становить 3000 грн., термін експлуатації становить 3 роки. Розрахувати щорічні амортизаційні відрахування наступними методами: прямолінійним методом зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивним методом, виробничим методом.

Завдання 2. Проведіть розрахунки індексу переоцінки і проведіть

переоцінку об'єкта за наступних умов: на кінець року виробничий об'єкт основних засобів мав первісну вартість – 35000 грн, суму нарахованого зносу 5000 грн, залишкову вартість 25000 грн, справедливу (ринкову) вартість 45000 грн.

Завдання 3. Річний план реалізації продукції на підприємстві становить 30 млн. грн. Середньомісячна сума оборотних активів запланована у сумі 5 млн. грн. Внаслідок запровадження нової технології тривалість одного обороту скоротилась на 5 днів. Визначити планову і фактичну тривалість одного обороту, плановий і фактичний коефіцієнт оборотності та кількість вивільнених оборотних активів внаслідок прискорення їх оборотності.

Завдання 4. На підставі наведених даних щодо руху основних засобів установи:

повна вартість на початок року - 5200 тис. грн;

коефіцієнт зносу на початок року - 0,20.

Протягом року:

уведено нових основних засобів - 1070 тис. грн;

вибуло основних засобів: за повною вартістю - 600 тис. грн;

за залишковою вартістю - 120 тис. грн;

вартість виконаних капітальних ремонтів - 110 тис. грн.

Середня норма амортизації - 10%

Проведіть розрахунки із визначення: повної та залишкової вартість основних засобів на кінець року; показників руху (відтворення) основних засобів; показників стану основних засобів на кінець року.

Завдання 5. Середній залишок оборотних виробничих засобів за перше півріччя становив 1,8 млн грн. Виручка від реалізації продукції за цей період становить 8 млн грн. Визначте коефіцієнт оборотності оборотних засобів і середню тривалість одного обороту в днях.

3.Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Аналіз та оцінка ефективності використання основних засобів в розрізі галузей промисловості України.

2. Вплив технологічних інновацій на ефективність використання основних засобів.

3. Аналітика інструментарію оптимізації управління оборотними активами для збільшення прибутковості підприємства.

4. Показники для розрахунку та аналізу оборотної активності та їх інтерпретація.

5. Міжнародний досвід застосування аналітики та фінансових механізмів на державному рівні.

6. Аналітика прибуткових та збиткових підприємств України (різних форм власності) за останні 5 років.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 8. Аналітичні основи ринкової кон'юнктури

Практичне заняття: Аналітичні основи ринкової кон'юнктури.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо принципів та методів конкурентного аналізу, а також набуття навичок щодо ідентифікації факторів які впливають на ринкову кон'юнктуру.

Кількість годин: 4.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Завдання і система показників ринкової кон'юнктури.
2. Купівельний попит та аналіз пропозиції товарів.
3. Аналіз циклічності ринку та статистика цін.
4. Конкурентний аналіз.

Література: [8,9, 10, 13, 17, 19, 28, 29, 34, 35, 49, 50-53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом виконання письмової роботи за варіантами:

Варіант 1.

1. Розкрити сутність та зміст поняття «прогнозування».
2. Фактори, що впливають на попит.
3. Цикл Кітчина.

Варіант 2.

1. Розкрити сутність та зміст поняття «кон'юнктура».
2. Прийоми та методи прогнозування ринкової кон'юнктури.
3. Хвилі Кондратьєва.

Варіант 3.

1. Система показників кон'юнктури ринку.
2. Суть методу експертних оцінок.
3. Цикли Ковалю.

Варіант 4.

1. Способи розрахунку показника швидкості товарообігу.
2. Розкрити сутність та зміст поняття «еластичність попиту».
3. Цикли Жюгляра.
2. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. У звітному періоді порівняно з базисним періодом кількість проданих товарів у країні зросла на 20%, а ціни реалізації продукції підвищилися на 15%. Визначте, на скільки відсотків збільшився обсяг товарообороту.

Завдання 2. Визначте можливий обсяг попиту населення на товар на

плановий період, якщо у звітному періоді зі зростанням рівня доходів на 10% рівень попиту на цей товар на душу населення зріс на 7% і досяг 700 грн.

Завдання 3. У плановому періоді очікується скорочення рівня доходів на 5%, а чисельність населення скорочення на 1 тис. осіб. Товарооборот продовольчих товарів за перший квартал поточного року становив 10 млн грн, а їх середній запас 2 млн грн. Визначте: швидкість обігу продовольчих товарів; тривалість одного обороту в днях.

Завдання 4. За наведеними даними у таблиці визначте показники цінової еластичності попиту та пропозиції і розкрийте їх економічний зміст. Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця. Вихідні дані.

Показник	Темпи зростання (у % до попереднього періоду)
Ціни	120
Попит на товари	40
Пропозиція товарів	100

3. Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Аналітика індексів споживчих цін по регіонах за останні 5 років.
2. Аналітика обсягів реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності.
3. Методи та інструменти конкурентного аналізу ринку: порівняльний огляд.
4. Конкурентний аналіз як інструмент формування ціноутворення на ринку.
5. Аналітика купівельного попиту населення та його роль у розвитку підприємств і ринків.
6. Основні теорії та методи аналізу купівельного попиту населення.
7. Аналітика зміни купівельного попиту населення під впливом інтернет-торгівлі та електронних платежів.
8. Циклічність ринку та її вплив на фінансовий результат підприємства.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

Тема № 9. Аналітика чисельності та продуктивності трудових ресурсів

Практичне заняття: Аналітика чисельності та продуктивності трудових ресурсів.

Навчальна мета заняття: закріпити та розширити теоретичні знання щодо сутності ринку праці, робочої сили, трудових ресурсів, фонду робочого часу, оплати праці, одиниць їх виміру та факторів впливу; сформувати навички проведення аналізу структури персоналу, руху кадрів, використання фонду робочого часу, фонду заробітної плати та розрахунку відповідних показників

ефективності.

Кількість годин: 4.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Склад робочої сили, показники чисельності та руху. Трудові ресурси.
2. Робочий час та його використання.
3. Ефективність праці, її показники та методи вимірювання.
4. Статистично-аналітичний вимір оплати праці.

Література: [7, 9, 10, 11, 12 14,15, 16, 24, 31, 33, 34, 41, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 52, 53].

Методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття: ноутбук, проектор, калькулятори, роздаткові матеріали.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття.

Прийняття доповіді про готовність здобувачів вищої освіти до заняття. Перевірка наявності здобувачів вищої освіти на занятті. Оголошення теми та мети заняття, навчальних питань та порядку їх відпрацювання.

II. Основна частина заняття.

1. Повторення та закріплення базових понять теми шляхом розв'язання тестових завдань. Кожний здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання та виконує його протягом 15 хвилин.

3. Розв'язання практичних завдань.

Завдання 1. Проведіть розрахунки з визначення коефіцієнту вибуття кадрів та коефіцієнту плинності кадрів на основі наведених даних:

- середньоспискова чисельність працівників підприємства за рік становила 700 осіб;
- звільнилися за власним бажанням 30 осіб;
- звільнено за порушення трудової дисципліни 5 осіб;
- вийшли на пенсію 15 осіб;
- вступили до закладів вищої освіти і були призвані до Збройних сил України 15 осіб;
- переведені на інші посади в інші підрозділи підприємства 10 осіб.

Завдання 2. На початок місяця на підприємстві налічувалося 62 осіб персоналу. Через тиждень було прийнято на роботу ще 7 осіб. Протягом місяця було звільнено 5 працівників за власним бажанням, 2 - за прогули. У середині місяця за результатами атестації був виданий наказ про переведення 5 працівників на інші посади. Четверо жінок перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку, 4 працівників – у щорічній відпустці, 2 відсутні на роботі через хворобу. Проведіть розрахунки облікової (спискової) та явочної чисельності персоналу цього підприємства на кінець місяця.

Завдання 3. Середньоспискова чисельність персоналу на підприємстві у звітному році становить 220 осіб, обсяг товарної продукції – 1970 тис. грн. У плановому році продуктивність праці підвищиться на 10 %, а обсяг виробництва продукції – на 7%. Проведіть розрахунки продуктивності праці

(виробітку) у звітному періоді та планової чисельності персоналу у плановому році.

3.Здобувачі вищої освіти 7-10 хвилин доповідають підготовлені реферати відповідно до обраних тем.

Теми рефератів:

1. Аналітика чисельності трудових ресурсів в Україні за останні 5 років.
2. Вплив чисельності трудових ресурсів на економічний розвиток підприємства, установи.
3. Аналітика міграційних процесів та їх вплив на чисельність трудових ресурсів.
4. Гендерний аспект аналізу чисельності трудових ресурсів у країні.
5. Тренди та прогнози змін чисельності трудового потенціалу.
6. Аналітика середньої заробітної плати за видами економічної діяльності.
7. Аналітика руху кадрів за видами економічної діяльності.
8. Аналіз динаміки зайнятості та безробіття в розрізі регіонів.
9. Взаємозв'язок освіти, кваліфікації та чисельності робочої сили.
10. Аналітика трудових ресурсів як інструмент підвищення конкурентоспроможності компанії.

III. Заключна частини заняття.

Підведення підсумків заняття. Виставлення оцінок, які отримані здобувачами вищої освіти на занятті. Оголошення теми наступного заняття.

4. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Варенко В.М. Основи аналітики: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 248 с.
2. Виганяйло С.М. Правова статистика. Навчальний посібник Суми: 2019. 145 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e150279b-d3c5-4deb-8324-dd038a9e666a/content>
3. Горкавий В.К. Статистика. Підручник. К.:Алерта, 2020 644 с.
4. Карпенко Л. М. Статистика. Навчальний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 184 с. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/03.07.2019.pdf>
5. Логунова Н. А. Статистика II : підручник. К. : Кондор-Видавництво, 2015. 340 с.
6. Мармоза А. Т. Економічна статистика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 600 с.
7. Машевська А.А. Організаційно-методичне забезпечення обліку і оподаткування оплати праці. Електронний журнал. *Ефективна економіка*. 12.2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/207.pdf
8. Позняковська Н.М., Зубілевич С.Я., Міклуха О.Л. та інші. Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції: монографія. Рівне:НУВГП, 2019. 414 с. URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/14323/1/%21%21%21%21%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F3_2%20%281%29.pdf

9. Самотоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О. Економічна статистика: Навчальний посібник. Видання друге, перероб. та доп. Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2020. 276 с.
10. Семенова К. Д., Тарасова К. І. Бізнес-статистика: підручник. К.: ФОП Гуляєва В. М. 2018. 210 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7578/1/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>
11. Сидорова А. В., Біленко Д. В., Буркіна Н. В. Бізнес-аналітика: навчально-методичний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса. 2019. 104 с. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/105/1/79_%D0%9D%D0%9C%D0%9F_%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf

Додаткова

12. Багрій К. Л. Деякі особливості аналізу ефективності використання трудових ресурсів. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту, (1-2), 2017. С. 344-350.
13. Балабанов О.С. Аналітика великих даних: принципи, напрямки і задачі (огляд). *Проблеми програмування*. 2019. № 2. С. 47-68. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/161487>.
14. Бізнес-статистика : навч. посіб. / С. О. Матковський, О.С. Гринькевич, М.Л. Вдовин, О.М. Вільчинська, О. Р. Марець, О. З. Сорочак. Київ : Алерта, 2016. 281 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/04/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf
15. Богацька Н., Гендега, А. Фактори впливу на трудові ресурси підприємства. Міжнародний науковий електронний журнал. *LogoΣ online*. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/6740>
16. Боденчук Л.Б., Чебану М.П. Трудові ресурси як фактор виробництва. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «*Modern Economics*». №36 (2022). С. 19-24. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua>
17. Варенко В. Операційна (онлайнова) аналітика: нові технології та можливості. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022. (9).С.10–21.
18. Економічна статистика : навч. посіб. / В. М. Соболев, Т. Г. Чала, О.С. Корепанов та ін. ; за ред. В. М. Соболева. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 388 с.
19. Карпенко Л. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління бізнес-процесами підприємств: прогностична валідність. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. Хмельницький, 2015. № 3, Т. 3. С. 77–85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3%283%29_17
20. Касич А.О., Циган Р.М. Концепція обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками. Облік і фінанси. № 3 (77). 2017. С.28-37. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/8995>

21. Крамченко Л. І. Статистика ринку товарів та послуг : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Львів : Новий світ-2000, 2016. 296 с.
22. Кремень В. М., Кремень О.І. Фінансова статистика : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 368 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50317/6/Kremen_Finansova_statystyka.pdf;jsessionid=EC9710E2913A57AD14933A3C8CAE570F
23. Костюк В. О. Прикладна статистика : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 191 с.
24. Мішура В.Б., Касьянюк С.В., Петренко Ю.О. Напрями підвищення ефективності використання трудових ресурсів підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 1. С. 76-81. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2019_1_14
25. Науково-методологічні засади обліково-аналітичного та фінансово-інвестиційного забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання: Колективна монографія присвячена 25-річчю кафедри обліку і оподаткування / за заг. ред. д. е. н., доц. Сокола О.Г. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2020. 268 с.
26. Підгорний А.З., Милашко О.Г. Методологія національного рахівництва: навчальний посібник. Видання друге, перероб та доп. К: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 140 с
27. Підгорний А.З., Погорєлова Т.В. Фінансова статистика : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2020. 204 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11633/1/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>
28. Петченко М.В., Скачкова І.А. Трансформація підходів до оцінки конкурентоспроможності України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, Серія: «Економічні науки». Випуск 11 (67). 2022.С.91-100.
29. Пуцентейло П.Р. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємства. *Інноваційна економіка*. 2015. № 3 (58). С. 228–233. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/3461>
30. Самотоєнкова О. В., Ольвінська Ю. О. Економічна статистика: навч. Посібник. Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2020. 276 с.
31. Сапега А. О. Трудові ресурси як елемент діяльності організації. Сучасні дослідження. 2018. Вип. 5 (9). С.77-91.
32. Сидорова А. В., Глущенко А. М. Статистичне забезпечення управління змінами на підприємствах великого бізнесу: монографія. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 169 с. URL: <https://jpvvs.donnu.edu.ua/article/view/7089>
33. Статистика підприємств: навч. пос./За ред. С.О. Матковського. 2-ге вид., переробл. і доповнене.К.: Алерта. 2016.230 с.
34. Сьомченко В. В., Конєва А. В. Дослідження сучасного стану трудових ресурсів України. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8816>
35. Telnova H., Kolodiziev O., Petchenko M., Yakushev O., Shulga N., Kochetkov

- V. (2023) Foreign trade policy and its impact on economic growth. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(51), 88–98. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4097/3901>.
36. Telnova H., Petchenko M., Tkachenko S., Hurzhyi T., Pyrohov S. (2022). Factors of venture capital investment activation. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(43).2022. Pp. 46–52. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3591/3526>.
37. Чекотовський Е.В. Статистичні методи на основі Microsoft Excel 2016 : навч. Посіб. Київ : Знання, 2016. 407 с.
38. Чекотовський Е.В. Статистичні методи. Історія і теорія : навчальний посібник. Київ : Знання, 2016. 191 с.
39. Hammerström L., Giebe C., Zwerenz D. (2019). Influence of Big Data & Analytics on Corporate Social Responsibility. *Socio Economic Challenges*. 3(3), 47-60. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(3\).47-60.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(3).47-60.2019).

Інформаційні ресурси в Інтернеті

40. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
41. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
42. Міжнародні стандарти аудиту (зі змінами та доповненнями). URL: <https://www.apu.net.ua/msa>.
43. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні. URL: <http://www.Ligazakon.gov.ua>.
44. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
45. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
46. Офіційний сайт журналу «Все про бухгалтерський облік» URL: <http://vobu.ua>.
47. Офіційний сайт аналітичного відділу Української Гельсінської спілки з прав людини URL: <https://www.helsinki.org.ua/activities/analityka/>
48. Офіційний сайт державної служби з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua>
49. Періодичні видання з обліку та аналітики Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua.
50. Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ. URL: <http://univd.edu.ua>.
51. Офіційний сайт збірника наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/issue/archive>.
52. Репозитарій Харківського національного університету внутрішніх справ. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/home>.
53. Scientific-practical journal «Educational Analytics of Ukraine». URL: <https://science.iea.gov.ua/en/home-2/>